

eller Stedbørn, skal Fæstevanger strax bortfalde, istedetfor at den nu først bortfalder efter 20 Aar, men kommer jeg saa til den næste Bestemmelse, saa seer jeg, at saasnart Salget skeer til en Fremmed, saa skal Fæstevangeren bortfalde 20 Aar efter, og Godseieren skal indbetale $\frac{1}{3}$ af, hvad Stedet ansættes til — det er dog en betænkelig Sag at lade en Mands Formue uden Videre blive bestemt ved et Par Mands Skjon —, han skal indbetale $\frac{1}{3}$ af Værdien. Er det ikke egentlig her ganske det Samme? Han maa ikke sælge til Fremmede uden at indbetale $\frac{1}{3}$ af Værdien, men han maa bortfæste Saa meget han vil; altsaa, uden at der i den Henseende kan lægges ham Hindringer i veien, kan han ved at bortfæste til Fremmede tage Pengene ud af Gaarden gennem hoi Indsættning, gennem hoi Landgilde. Det kan han blive ved med. Er det ikke ligesom at lægge an paa at bevare Fæstevæsenet. Jeg forstaaer jo meget godt, at det ærede Medlem er kommen til denne Trebiedeel. Den ligger nær, naar man har behandlet Afslørningslovene, men der staaer Sagen paa et andet Standpunkt. Naar Spørgsmaalet er om at afløse Fæstegodsset, kan jeg, hvad jeg ogsaa tidligere har havt Bevilgning til at udtale, meget godt slutte mig til den Anskuelse, at Forskjellen mellem Jordens Værdi som fæstelig og som friggort skal betales. Naar det blot kunde lykkes at anslaae denne Forskel — det er Bænkkeligheden — saa kunde jeg, som jeg oftere har sagt, fuldkommen billige, at man betaler det Beløb til Familien; men her er det paa en ganske anden Maade, at man anvender den Bestemmelse. Her mangler det Grundlag, der skulde føre os til den, og Resultatet bliver ganske vist ogsaa et andet; thi istedetfor at føre til Frihed, maa det nødvendigvis føre til, at den Mand, der seer paa sin egen Fordeel, og hvem Bestemmelsen, efter den ærede Forslagsstiller's egentlige Mening, skulde ramme, tværtimod bevare Fæstevæsenet. Det forekommer mig klart. Og jeg kan da langt mindre billige dette Lovforslag end det Forslag, der kom fra min ærede Sidemand ifjor, og hvis Grundtanke jeg dog i visse Henseender kunde slutte mig til. Jeg kan ikke see Andet, end

at dengang stod han dog paa et almindeligt Grundlag, medens flere af de her foreslaede Bestemmelser ere sete fra et meget eenfaldigt Standpunkt. Man gaar ud fra en enkelt Glasjes Vel og kommer til Syvende og Sidst ikke engang til denne enkelte Glasjes sande Fordeel og tjener end mindre det Heles Vel. Det blev sagt ifjor om det ærede Medlems Afslørningsforslag, at heller ikke dette gik ud paa Selveiendom, men derimod paa at bevare Fæstevæsenet. Jeg tror ikke, at dette med fuld Føie kunde siges, men ganske vist maa den Betragtning gjælde det nærværende Lovforslag, at det nemlig ikke, hvad det ærede Medlem dog siger at være hans Hensigt, bidrager til at fremme Selveie, men derimod bevare Fæstevæsenet. Jeg tvivler ikke paa, at det ærede Medlem vil opnaae sin Hensigt og faae Lovforslaget vedtaget her i Thinget og derefter sendt til Landstinget, og jeg skal heller ikke beklage det; men jeg vil ikke for mit Vedkommende, saafremt Lovforslaget ikke fuldstændigt forandres, kunne stemme endeligt for det.

H. C. D. Müller: For mig er det aldeles klart, at naar man ikke naaede til en Afgjørelse ad den Veie, man forsøgte ifjor, saa er der ikke Andet at gjøre end at forsøge en af de andre Veie, som man henpegede paa som en Mulighed, istedetfor den, der sidst forsøgte. Men jeg kan i Grunden ikke Andet end beklage, at den ærede Forslagsstiller netop har valgt den Veie, som han er fulgt, og kun har berørt en anden Veie, og berørt den anden Veie saa overordentligt løst, saaledes som den blev antydet af den 2den Landstingsmand for 9de Kreds (Estrup), nemlig det saakaldte Bodesystem. Havde det ærede Medlem fulgt den Veie, saa tror jeg, at det, efter de store Forhandlinger, der fandt Sted ifjor, absolut maatte have været muligt iaar at gennemføre en Afslørningslov, thi det er dog aldeles klart, at uagtet de forskjellige Anskuelser, der gjorde sig gjældende i det andet Thing, saa gjorde der sig gjældende om ikke en Betragtning af ligesom Medetendomsret fra Fæsternes Side, saa dog meget stærke Betragtninger i den Retning, fra betydelige Su-